

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-11-11
Besvaras senast
2019-11-20 kl. 11.00

Till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:348 Elförsörjningen på Gotland

Gotland har sedan 2009 haft bristande kapacitet i elnätet, speciellt rörande överföringen mellan ön och fastlandet. Detta fenomen uppträder nu också på andra håll i landet och förorsakar en het politisk debatt; mest uppmärksammat är det i Stockholms och Skånes län. Kapacitetsbrist i nätet är alltså inget nytt.

Under åtta av dessa tio år, mellan 2009 och 2017, hade staten lovat Gotland att förbättra öns elförsörjning. Det skedde genom ett inriktningsbeslut av det statliga affärsverket Svenska kraftnäts styrelse i juni 2009 där de lovar att Gotland ska anslutas till det svenska stamnätet med 1 000 megawatts effekt.

All planering har sedan 2009 varit inriktad på att en tredje, och vid behov fjärde, elkabel skulle anläggas. Svenska kraftnät hade med investeringen i sin perspektivplan och i sin tioåriga investeringsplan. Totalt har det investerats ca 100 miljoner kronor i utredningar från offentliga och privata aktörer utifrån löftet om förstärkt överföring till Gotland som grund. Den 24 maj 2017 avbryter Svenska kraftnäts styrelse plötsligt hela projektet abrupt, trots att inga nya omständigheter hade tillförts. Därefter svävar Gotland i ett vacuum kring öns framtida elförsörjning.

Elförsörjningen på Gotland är inte tillfredsställande i dag. 2018 hade ön 13 totalavbrott och 2019 har vi upplevt 5 totalt avbrott, enligt statistik från GEAB. Till det ska läggas ett stort antal mindre lokala avbrott. Detta får väldigt stora negativa konsekvenser för enskilda hushåll, den offentliga verksamheten och industrin.

Cementa är den enskilt klart största förbrukaren av el på ön och står för ca 40 procent av elförbrukningen. Cementa i Slite bär upp hela landets cementproduktion med drygt 60 procent av Sveriges produktion. Cementas ugnar stannade 30 gånger under 2018 på grund av störningar i elförsörjningen, i år har samma sak hänt 14 gånger. Det senaste stoppet nu i veckan orsakade ett produktionsbortfall på ca 2 000 ton cement. De samlade ekonomiska förlusterna ligger på många tiotals miljoner kronor.

Gotland är verkligen i stort behov av en stabil elförsörjning och har varit så under lång tid. Dagens situation är klart hämmande för öns utveckling.

Flera faktorer sammanfaller nu. Regeringen har beslutat att Gotland ska gå före

och bli ett pilotlän i omställningen till ett förnybart samhälle, vilket kommer att kräva mer överföringskapacitet. Behovet av en snabb minskning av Cementas koldioxidutsläpp, ett av landets största punktutsläpp, gör att de kommer att kräva väsentligt mer el. Samtidigt kommer klimatomställningen att kräva större anslutning av gotländsk vindkraft för att klara elförsörjningen. Erfarenheten säger att ledtiderna för att bygga nya kablar är väldigt långa.

Sammantaget gör det att behovet av förstärkt överföringskapacitet till Gotland aldrig har varit större än nu. Detta har energiministern också insett och därför lovade han under Almedalsveckan att ta bollen vidare och driva frågan.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Anders Ygeman:

Kommer regeringen att agera så att Gotland får en tredje elkabel och i så fall, när är den på plats?

.....

Lars Thomsson (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander